

Часопис / Journal

◇ **ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ** ◇
◇ *Economics of Agriculture* ◇

Основан 1954. године / Established 1954

Издавачи / Publishers

Научно друштво аграрних економиста Балкана, Београд
The Balkan Scientific Association of Agrarian Economists
Институт за економику пољопривреде, Београд (Србија)
Institute of Agricultural Economics, Belgrade
Академија економских наука, Букурешт (Румунија)
Academy of Economic Studies, Bucharest (Romania)

Главни и одговорни уредник / Editor in Chief

Проф. др Милан Р. МИЛАНОВИЋ

Уређивачки одбор / Editorial Board

др Зорица ВАСИЉЕВИЋ	Prof. Đojo ARSENOVIĆ, Ph.D., Faculty of Agriculture, East Sarajevo, BiH
др Бранислав ВЛАХОВИЋ	Prof. Ioan DAVIDOVICI, Ph.D., Institute for Agriculture Economy, Bucharest, Romania
др Владимир ГРБИЋ	Tomaš DOUCHA, Ph. D., Research Institute of Agricultural Economics, Prague, Czech Republic
др Милан Р. МИЛАНОВИЋ	Prof. Margaret LOSEBY, Ph. D., Facolta di Agraria-Dipartimento DECOS, Viterbo, Italy
др Радован ПЕЈАНОВИЋ	Prof. Mile PESHEVSKI, Ph. D., Faculty for Agricultural Science and Food, Skopje, Macedonia
др Весна ПОПОВИЋ	Др Алевтина ЛИТВИНОВА АЛЕКСАНДРОВНА, Волгоградская государственная сельскохозяйственная академия, Российская Федерация
др Симо СТЕВАНОВИЋ	Prof. Sandor SOMOGY, Ph.D., Faculty for Agricultural Science, Keszthely, Hungary
др Жаклина СТОЈАНОВИЋ	Prof. Jernej TURK, Ph.D., University of Maribor, Faculty of Agriculture, Slovenia
др Данило ТОМИЋ	
др Драго ЦВИЈАНОВИЋ	
др Миладин ШЕВАРЛИЋ	

Лектор / Lecturer

Ана ПЕТРОВИЋ

Адреса уредништва / Editorial office

Београд, Волгина 15; тел/факс (+381)11/2972-848; E-mail: ekonomika.poljoprivrede@yahoo.com
Belgrade, Volgina 15; tel/faks (+381)11/2972-858; E-mail: ekonomika.poljoprivrede@yahoo.com

UDC 338.43:63

YU ISSN 0352-3462

ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ ECONOMICS OF AGRICULTURE

58.

“Сагласно одлуци из члана 27. став 1. тачка 4),
Закона о научноистраживачкој делатности
(„Службени гласник РС”, бр. 110/05, 50/06-испр. и 18/10),
утврђена је категоризација домаћих научних часописа

[Листа часописа за друштвене науке](#)

5. Економика пољопривреде М24”

(Часопис међународног значаја)

<http://www.nauka.gov.rs> (28. Jun 2010)

*Београд, октобар-децембар, 2011. године
Belgrade, October-December, 2011.*

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ / *EDITORIAL COUNCIL*

мр Душан АНТОНИЋ	Агробанка, Београд
др Богдан БУЛАТОВИЋ	Биотехнички факултет, Подгорица
др Биљана ВЕЉКОВИЋ	Агрономски факултет, Чачак
др Снежана ЂЕКИЋ	Економски факултет, Ниш
др Милутин ЂОРОВИЋ	Пољопривредни факултет, Београд
др Ђорђи ЂОРЂЕСКИ	Факултет за пољопривреду и исхрану Скопље
др Драгић ЖИВКОВИЋ	Пољопривредни факултет, Београд
др Ковиљко ЛОВРЕ	Економски факултет, Суботица
др Мирослав МАЛЕШЕВИЋ	Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад
Viktor MANOLE, Ph.D.	Academy of Economic Studies, Bucharest Romania
др Небојша НОВКОВИЋ	Пољопривредни факултет, Нови Сад
др Зоран ЊЕГОВАН	Пољопривредни факултет, Нови Сад
др Христивоје ПЕЈЧИЋ	Пољопривредни факултет, К. Митровица
др Перо ПЕТРОВИЋ	Институт за међународну политику и привреду, Београд
др Горан ПОПОВИЋ	Економски факултет, Бања Лука
др Михајло РАДИЋ	Редовни професор у пензији, Београд
др Вељко РАДОЈЕВИЋ	Међународна менаџерска академија, Нови Сад
др Јеремија СИМИЋ	Редовни професор у пензији, Београд
др Јонел СУБИЋ	Институт за економику пољопривреде, Београд
мр Олга ЧУРОВИЋ	Индустријско биље, Нови Сад

Белешке / Notes

Тираж:

250 примерака

Штампарија:

DIS PUBLIC, Д.О.О., Београд, Браће Јерковић 111/25,
тел./факс: 011/39-79-789

**ЕКОНОМИКА
ПОЉОПРИВРЕДЕ****САДРЖАЈ**

С. Вукићевић, Даница Степић, Д. Савовић СВОЛИНСКОПРАВНА ОВЛАШЋЕЊА СТРАНАЦА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	529
М. Милановић, Маријана Љубић, С. Муминових УТИЦАЈ ЦЕНА ХРАНЕ НА ЦИЉАНУ ИНФЛАЦИЈУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	547
С. Вујовић, Ј. Спајић, Д. Вукосављевић АНАТОМИЗОВАЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ТРАЖЊЕ У СВЕТЛУ ЗАКОНИТОСТИ, ФЕНОМЕНА И ПАРАДОКСА У ПОТРОШЊИ	563
В. Павловић, С. Муминових, В. Грбић ЕФЕКТИ ОТКУПА СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА НА БЕРЗАНСКУ ВРЕДНОСТ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ МЛЕКАРА У СРБИЈИ	577
Ј. Бабовић, Светлана Игњатијевић, Д. Ђорђевић ПОНУДА, ТРАЖЊА И ЕЛАСТИЧНОСТ ПОТРОШЊЕ РИБЕ	595
Б. Влаховић, Д. Томић, А. Пушкарић ПРОМЕНЕ НА ТРЖИШТУ ВИНА У ЗЕМЉАМА ЦЕФТА ГРУПАЦИЈЕ	609
Славица Костић-Николић ЕКСТРАКЦИОНЕ ТЕХНИКЕ ЗА ЛЕКОВИТО И АРОМАТИЧНО БИЉЕ И САВРЕМЕНА ПРОИЗВОДЊА ПРЕХРАМБЕНИХ ПРОИЗВОДА	621
Д. Дабовић ПРОМЕТ И УВОЗ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА И СРЕДСТАВА ЗА ИСХРАНУ БИЉА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	637
Кристина Мијић, Наташа Спахић, Бојана Вуковић РЕГУЛАТИВА И ПРАКСА ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА О БИОЛОШКИМ СРЕДСТВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	647
А. Harutjunjan, Margaret Loseby THE PROSPECTS FOR WINE TOURISM AS A TOOL FOR RURAL DEVELOPMENT IN ARMENIA-THE CASE OF VAYOTS DZOR MARZ	661
В. Радојевић, В. Радојевић, Гордана Васојевић ИНТЕГРАЦИЈА ЕКОНОМСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КРОЗ ПРОПИСЕ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	681

Г. Поповић, М. Чопрка ПРАКСА ОЦЈЕЊИВАЊА ДРУШТВЕНЕ ОПРАВДАНОСТИ ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА У ЕУ	699
Б. Михаиловић, Д. Цвијановић ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРУЖАЊЕ КОНСУЛТАНСКИХ УСЛУГА У СРБИЈИ	711
Јасмина Лабудовић-Станковић, Нада Тодоровић ОСИГУРАЊЕ БИЉНЕ ПРОИЗВОДЊЕ У ЕУ И СРБИЈИ	723
П. Д. Радојевић, Д. Марјановић КОНКУРЕНТНОСТ ДОМАЋЕ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ У ОБЛАСТИ ДИЗАЈНА ПРОИЗВОДА И ПАКОВАЊА	735
Б. Војновић, Д. Цвијановић, П. Веселиновић ИСТРАЖИВАЊЕ УТИЦАЈА КРИЗЕ НА ПОСЛОВАЊЕ ДОМАЋИХ ПРЕДУЗЕЋА	749
Б. Влашковић, З. Миладиновић, С. Варга СУДСКА ЗАШТИТА РЕГИСТРОВАНЕ ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА	761
Весна Милтојевић, Снежана Живковић, Ивана Илић-Крстић ЕКОЛОШКА СВЕСТ ИНДИВИДУАЛНИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА	777
Приказ монографије: ТРЖИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА У СРБИЈИ ПРЕ И ПОСЛЕ ТРАНЗИЦИЈЕ	795
Приказ студије: (I) СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЛАЈКОВЦА У ПЕРИОДУ 2011-2015. ГОДИНЕ	797
(II) АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ	801

**ECONOMICS
OF AGRICULTURE**

CONTENT

S. Vukićević, Danica Stepić, D. Savović THE LEGAL AUTHORITY OF FOREIGN OWNERSHIP OF AGRIKULTURAL LAND IN THE REPUBLIC OF SERBIA	529
M. Milanović, Marijana Ljubić, S. Muminović THE EFFECT OF FOOD PRICE ON TARGETED INFLATION IN SERBIA	547
S. Vujović, J. Spajić, D. Vukosavljević PRESENTATION OF TOURIST DEMAND IN THE LIGHT OF LEGALITY, THE PHENOMENON AND THE PARADOX IN CONSUMPTION	563
V. Pavlović, S. Muminović, V. Grbić THE EFFECTS OF STOCK REPURCHASE ON THE MARKET VALUE AND ON THE COMPANY'S FINANCIAL POSITION OF DAIRIES IN SERBIA	577
J. Babović, Svetlana Ignjatijević, D. Đorđević SUPPLY, DEMAND AND ELASTICITY OF FISH	595
B. Vlahović, D. Tomić, A. Puškarić CHANGE AT WINE MARKET IN THE COUNTRIES OF CEFTA REGION	609
Slavica Kostić-Nikolić EXTRACTION TECHNIQUES FOR MEDICAL AND AROMATIC AND MODERN INDUSTRIAL PRODUCTION OF FOOD PRODUCTS	621
D. Dabović DISTRIBUTION AND IMPORT OF PLANT PROTECTION PRODUCTS AND PLANT NUTRITION PRODUCTS IN REPUBLIC OF SERBIA	637
Kristina Mijić, Nataša Spahić, Bojana Vuković REGULATION AND PRACTICE OF THE FINANCIAL REPORTING OF BIOLOGICAL ASSETS IN REPUBLIC OF SERBIA	647
A. Harutjunjan, Margaret Loseby THE PROSPECTS FOR WINE TOURISM AS A TOOL FOR RURAL DEVELOPMENT IN ARMENIA-THE CASE OF VAYOTS DZOR MARZ	661
V. Radojević, V. Radojević, Gordana Vasojević INTEGRATION OF ECONOMIC INSTRUMENTS THROUGH ENVIRONMENTAL REGULATIONS	681

G. Popović, M. Čoprka PRACTICE OF EVALUATION OF SOCIAL JUSTIFIABILITY OF INVESTMENT PROJECTS IN THE EU	699
B. Mihailović, D. Cvijanović ORGANIZATIONS WHICH PROVIDE CONSULTATIVE SERVICES IN SERBIA	711
Jasmina Labudović-Stanković, Nada Todorović CROP INSURANCE IN EU AND SERBIA	723
P. D. Radojević, D. Marjanović COMPETITIVENESS OF SERBIAN FOOD INDUSTRY IN PRODUCT AND PACKAGE DESIGN	735
B. Vojnović, D. Cvijanović, P. Veselinović RESEARCH IMPACT OF CRISIS MANAGEMENT OF DOMESTIC COMPANIES	749
B. Vlašković, Z. Miladinović, S. Varga THE JUDICIAL PROTECTION OF REGISTERED INDICATION OF GEOGRAPHIC ORIGIN	761
Vesna Milojević, Snežana Živković, Ivana Ilić-Krstić ECOLOGICAL AWARENESS OF INDIVIDUAL FARMERS	777
Review of the Monograph: MARKET OF AGRICULTURAL AND FOODSTUFF PRODUCTS IN SERBIA BEFORE AND AFTER TRANSITION	795
Review of the Study: I STRATEGY OF AGRICULTURAL AND RURAL DEVELOPMENT OF LAJKOVAC IN THE 2011-2015 PERIOD	797
II ACTION PLAN FOR IMPLEMENTATION OF THE STRATEGY	801

СВОЈИНСКОПРАВНА ОВЛАШЋЕЊА СТРАНАЦА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

С. Вукићевић¹, Даница Степић², Д. Савовић³

Резиме. Својина и статус некретнина, посебно пољопривредног земљишта, у Републици Србији представља питање које често покрећу не само страни инвеститори, него и шира стручна јавност. Наиме, постоји дилема да ли је могуће да странци постану власници пољопривредног земљишта и под којим условима. Уколико би се поступало стриктно по законским прописима, таква куповина пољопривредног земљишта за сада није могућа. С друге стране, многи странци постали су легални власници истог тог земљишта и несметано уживају сва својинскоправна овлашћења која им власништво доноси. Овај раскорак између законске регулативе и праксе својинскоправни систем чини несигурним и неизвесним. Циљ овог рада је двојачко усмерен, најпре да се аналитички идентификују узроци који доводе до овакве правне и фактичке ситуације, а потом да се укаже на начине и путеве како да се та ситуација превазиђе. Полази се од претпоставке да би превазилажење утврђених неусклађености значајно допринело јачању својинскоправне сигурности у Србији, те тако и инвеститорима који имају интерес да улажу не само у домаћу пољопривреду него и у друге секторе.

Кључне речи: власништво, статус имовине, пољопривредно земљиште, странци, власници земљишта, права, законодавство.

---

¹ др Славољуб Вукићевић, редовни професор, Мегатренд Универзитет, Београд.
e-mail: svukicevic@megatrend.edu.rs

² Мр Даница Степић, Први основни суд у Београду.

³ Данило Савовић, дипл. правник-мастер, МУП Србије,
e-mail: savovicmiodrag@yahoo.com.

UDC: 349.412.3:2-488.8(497.11)

THE LEGAL AUTHORITY OF FOREIGN OWNERSHIP OF AGRIKULTURAL LAND IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Slavoljub Vukićević¹, Ph.D., Danica Stepić², MSc., Danilo Savović³, MA.

¹ Megatrend University, Belgrade, Serbia

² First basic court in Belgrade, Serbia

³ Ministry of Interior, Republic of Serbia

Summary

Ownership and status of property, especially agricultural land in the Republic of Serbia, is a question that often worries foreign investors. Therefore, they find themselves in a dilemma whether it is possible to become owners of agricultural land and under what conditions. If they want to act strictly according to legal regulations, the purchase of the agricultural land is currently not possible. On the other hand, many foreigners have become the legal owners of the land and enjoy all ownership relations rights they are entitled to. This gap between legislation regulations and practices makes their status unsafe and uncertain. For that reason they often give up on their plan. Thus, the aim of this analysis is focused primarily on finding the causes that lead to this legal and factual situation, and then pointing out the ways and means how to overcome this situation. Overcoming the current situation would many benefits both to the Republic of Serbia, as well as to investors wishing to invest in our country.

Key words: Ownership, status of property, agricultural land, foreigners, owners of the land relations rights, legislation regulations.

Author's Address:

Dr Slavoljub Vukićević
Megatrend Univerzitet Beograd
Goce Delčeva 8
11070 Beograd
Republika Srbija
e-mail: savovicmiodrag@yahoo.com

УТИЦАЈ ЦЕНА ХРАНЕ НА ЦИЉАНУ ИНФЛАЦИЈУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

М. Милановић¹, Маријана Љубић¹, С. Муминовић²

Резиме: Стабилности тржишних цена у савременим условима добија примат у хијерархији циљева економске политике. Притом, одређивање циљане инфлације постаје значајан инструмент монетарне политике већег броја земаља у свету. Народна банка Србије, од средине 2006. године, такође спроводи монетарну политику кроз режим циљане инфлације. Бурне геостратешке промене у свету, праћене економским и политичким превирањима, узроковале су скоковити пораст цена хране и енергената у протеклих неколико година. Цене хране у Србији такође си имале изражену динамику. Предмет истраживања у овом раду је компаративно разматрање тенденција цена хране на глобалном нивоу и њиховог утицаја на инфлацију, односно упоредна анализа вишегодишњих кретања стопе инфлације и цена хране у Србији. Основни циљ рада је, у контексту назначених трендова, да се аналитички оцени утицај цена хране на циљану инфлацију (као основни циљ централне банке) у Србији, укључив идентификовање инструмената којим би се могао контролисати такав инфлаторни утицај.

Кључне речи: цене хране, циљана инфлација, монетарна политика, Србија, светско тржиште.

---

¹ Др Милан Милановић, ред. проф., др Маријана Љубић, доцент, Мегатренд универзитет, Факултет за пословне студије Вршац,
e-mail: mmilanovic@megatrend.edu.rs, e-mail: mljubic@megatrend.edu.rs

² Др Саша Муминовић, финансијски директор, Julon d.d. Љубљана, Словенија, члан групације Aquafil; e-mail: sasa.muminovic@aquafil.com

UDC: 338.57:63:336.748.12(497.11)

THE EFFECT OF FOOD PRICE ON TARGETED INFLATION IN SERBIA

Milan Milanović¹, Ph.D., Marijana Ljubić¹, Ph.D., Saša Muminović², Ph.D.

¹ Megatrend University, Belgrade, Serbia

² Julon, d.d., Ljubljana, Slovenia, Member of the Aquafil Group

Abstract

The stability of market prices in the modern economy has gained primacy in the hierarchy of economic policy objectives. Thus, inflation targeting becomes a significant monetary policy instrument for a number of countries in the world. National Bank of Serbia, from mid-2006 onwards, has been implementing the monetary policy through the inflation targeting regime. Substantial geostrategic changes in the world, accompanied by economic and political turmoil, have caused abrupt increase in food and energy prices in recent years. Food prices in Serbia, have also had a pronounced dynamics. This paper focuses on a comparative review of trends in food prices globally and their impact on inflation, and provides a comparative analysis of multi-year trends in inflation and food prices in Serbia. The main objective of this paper is, in the context of indicated trends, to provide a analytical assessment of the impact of food prices on the targeted inflation (as a quality objective of central banks) in Serbia, as well as to define the instruments that could control such an inflationary impact.

Key words: food prices, targeted inflation, monetary policy, Serbia, global market.

Author's Address:

Dr Milan R. Milanović
Мегатренд универзитет
Goce Delčeva 8
11070 Beograd
Republika Srbija
e-mail: milanrmilanovic@yahoo.com

АНАТОМИЗОВАЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ТРАЖЊЕ У СВЕТЛУ ЗАКОНИТОСТИ, ФЕНОМЕНА И ПАРАДОКСА У ПОТРОШЊИ¹

С. Вујовић², Ј. Спајић³, Д. Вукосављевић⁴

Сажетак: Синтеза различитих релевантних теоријских концепата и емпиријских истраживања потврђује доминантност *екс-пост* приступа изучавању организационих и развојних аспекта туризма. У оваквом приступу, као основни преваладају просторни (географски) или механизми понуде и тражње (економски). Однос између ресурса и потреба указује да су сви напори човека усмерени ка усклађивању потреба и могућности. Туристичке потребе манифестују се кроз потрошњу туриста, и квантификују се количином потрошеног-купљеног. Доминантност комерцијалних мотива на страни понуде даје примат економском приступу и економским интересима. Без економије нема живота, док без ресурса простора нема ни економије ни туризма. Просторни приступ подразумева, као полазни оквир или основу увек, одређену дестинацију или туристичко место. Од саме појаве туризма до данашњих дана, у економији као науци, присутан је бескомпромисан став да су слободно време и слободна новчана средства предуслов развоју туризма, те зато представљају финалне циљеве свих економских активности. Механизми тржишта, односно понуде и тражње омогућавају спознају специфичности развојних аспеката туризма. Анатомизовањем туристичке тражње кроз економске законитости, феномене и парадоксе у потрошњи,

¹ Рад је део истраживања на пројектима: "Развој и примена нових и традиционалних технологија у производњи конкурентних прехранбених производа с додатном вредношћу за домаће и светско тржиште-Створимо богаство из богатства Србије" (МНТР РС, бр. 046001), "Рурално тржиште рада и рурална економија Србије - диверзификација дохотка и смањење руралног сиромаштва" (МНТР РС, бр. ОИ179028)

² Др Славољуб Вујовић, научни сарадник, Економски институт, Београд,
е-маил: icelovic.1967@yahoo.com

³ Др Јован Спајић, Министарство трговине, Република Српска

⁴ Мр Дејан Вукосављевић, Висока школа за пословну економију и предузетништво, Београд.

Др Славољуб Вујовић и сарадници

могу се сагледати одређене специфичности које конвенционални механизми тржишта не третирају.

Кључне речи: туристичка тражња, туристичка потрошња, економске законитости, парадокси у потрошњи.

**PRESENTATION OF TOURIST DEMAND IN THE LIGHT OF
LEGALITY, THE PHENOMENON AND
THE PARADOX IN CONSUMPTION**

Slavoljub Vujović¹, Ph.D., Jovan Spajić², Ph.D., Dejan Vukosavljević³, MSc.

¹ Institute of Economics, Belgrade, Serbia

² Ministry of Trade, Republic of Serbian

³ Higher School for economics and management, Belgrade

Summary

The synthesis of various relevant theoretical concepts and empirical research confirms the dominance of ex-post approach to the study of organizational and developmental aspects of tourism. In this approach, as the main dominant spatial (geographic) or mechanisms of supply and demand (economic). The relationship between resources and needs suggests that all human efforts aimed at aligning the needs and opportunities. Tourist needs manifest themselves through the consumption of tourists, and quantify the amount of consumed-purchased. The dominance of commercial motive on the supply side economic approach gives primacy and economic interests. Without economics there is no life, and without resources there is no space economy, tourism. Physical access means, as the initial frame or basis always, a particular destination or tourist destination. Since the start of tourism to the present day, in the economy as a science, there is an uncompromising attitude that free time and free cash prerequisite of tourism development, and therefore represent the final objective of all economic activity. The mechanisms of the market, supply and demand or allow specific knowledge of developmental aspects of tourism. Display of part travel demand through the economic laws, phenomena and paradoxes in consumption, can be seen that certain peculiarities conventional market mechanisms are not treated.

Key words: tourism demand, tourism consumption, economic laws, paradoxes in consumption.

Author's Address:

Dr Slavoljub Vujovic
Ekonomski institut
Srpskih vladara
11000 Beograd
Republika Srbija
e-mail: icelovic1967@yahoo.com

**ЕФЕКТИ ОТКУПА СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА НА БЕРЗАНСКУ
ВРЕДНОСТ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ
МЛЕКАРА У СРБИЈИ¹**

В. Павловић², С. Муминовић³, В. Грбић⁴

Резиме: Овај рад има за циљ да укаже како се откуп сопствених акција усмерен на спречавање штете по друштво одразио на берзанску вредност и финансијски положај млекара у Србији. Опредељење за компаније из млекарске индустрије последица је значаја млекарске индустрије за привреду Србије и релативно значајног откупа сопствених акција ових компанија у односу на откуп сопствених акција компанија из других привредних делатности. Истраживање ефеката откупа сопствених акција на тржишну вредност указало је да откуп сопствених акција није спречио даљи пад њихове вредности као и на бројне аномалије српског тржишта капитала.

Кључне речи: откуп сопствених акција, вредност акција, финансијски положај, криза

¹ Рад представља део резултата истраживања на пројекту 179032 "Национална стратегија прилива страног капитала у циљу реинтеграције Србије у светске економске токове" и "Унапређење јавних политика у Србији у функцији побољшања социјалне сигурности грађана и одрживог привредног раста", број 47004 финансираних од стране Министарства просвете и науке Републике Србије.

² Др Владан Павловић, ванред. проф., Мегатренд универзитет, Београд, Факултет за пословне студије, Београд, е-mail: vpavlovic@megatrend.edu.rs.

³ Др Саша Муминовић, финансијски директор за зависна предузећа, Јулон д.д. Љубљана, Словенија, члан грулације Aquafil, е-mail: sasa.muminovic@aquafil.com

⁴ Др Владимир Грбић, ред. проф., Мегатренд универзитет, Београд, Факултет за међународну економију, Београд, е-mail: vgrbic@eunet.rs.

**THE EFFECTS OF STOCK REPURCHASE ON THE MARKET
VALUE AND ON THE COMPANY'S FINANCIAL POSITION
OF DAIRIES IN SERBIA**

Vladan Pavlović¹, Ph.D., Saša Muminović², Ph.D., Vladimir Grbić¹, Ph.D.

¹Megatrend University, Belgrade, Serbia

²Julon, d.d., Ljubljana, Slovenia, Member of the Aquafil Group

Summary

This paper aims to show how the stock repurchase, aimed at preventing damage for company, was reflected on the stock price and financial position of companies of Serbian dairy industry. The choice of companies in the dairy industry is the result of significance of dairy industry for the Serbian economy and relatively significant stock repurchase of these companies in relation to the stock repurchase of companies in other sectors. Research on effects of stock repurchase on the market value indicated that the stock repurchase did not prevent a further decline in their value, as well as the numerous other anomalies of the Serbian capital market.

Key words: stock repurchase, share buybacks, share value, financial position, crisis

Author's Address:

Dr Vladan Pavlović
Fakultet za poslovne studije, Beograd
Megatrend Univerzitet
Goce Delčeva 8
11070 Beograd
Republika Srbija
e-mail: vpavlovic@megatrend.edu.rs

ПОНУДА, ТРАЖЊА И ЕЛАСТИЧНОСТ ПОТРОШЊЕ РИБЕ

Ј. Бабовић¹, Светлана Игњатијевић¹, Д. Ђорђевић¹

Резиме: Истраживани су фактори који детерминишу понуду, тражњу и еластичност потрошње рибе у свету, ЕУ и Србији. Годишња понуда рибе у свету износи 145 милиона тона са стопом повећања од 1,9%. Светска производња *per capita* износи 21,3 kg, а потрошња 17,2 kg. Производња у ЕУ износи 12 милиона тона рибе и учествује у светској са 8,3%. Потрошња *per capita* стагнира и износи 22 kg. Производња рибе у Србији је 12,5 хиљада тона и бележи повећање по стопи од 20 %. Производња *per capita* износи 1,7 kg, а потрошња 5,7kg. Доходовна еластичност потрошње рибе у ЕУ је нееластична и износи 0,423, а ценовна -0,311. У Србији доходовна еластичност потрошње рибе износи 0,549, а ценовна -0,402. Еластичност потрошње рибе у односу на цене свињског и пилећег меса је позитивна, ниска и показује да су ова меса супститути. Регресиони параметри показују да повећање дохотка условљава већу тражњу рибе, а повећање цене рибе утиче на смањење тражње.

Кључне речи: понуда, тражња, доходовна и ценовна еластичност, производња и потрошња *per capita*, регресија.

---

¹ Др Јован Бабовић, др Светлана Игњатијевић, др Драгомир Ђорђевић, Универзитет Привредна академија, Факултет за економију и инжењерски менаџмент, Нови Сад, Цвећарска 2, e-mail: babovic@fimek.edu.rs, seca@fimek.edu.rs, diordjevic@fimek.edu.rs

SUPPLY, DEMAND AND ELASTICITY OF FISH

Jovan Babović, Ph.D., Svetlana Ignjatijević, Ph.D., Dragomir Đorđević, Ph.D.
University of Business Academy in Novi Sad, Serbia

Summary

We studied the factors that determine supply, demand and elasticity of consumption of fish in the world, EU and Serbia. The annual fish supply in the world is 145 million tons with a rate increase of 1.9%. World production per capita is 21.3 kg and the consumption is 17.2 kg. Production in the EU amounts to 12 million tons of fish and participates in the world's production with 8.3%. Consumption per capita has stagnated at 22 kg. Fish production in Serbia is 12.5 thousand tons and records an increase rate of 20%. Production per capita is 1.7 kg, and the consumption is 5.7 kg. The income elasticity of consumption of fish in the EU is inelastic and is 0.423, and -0.311 in price. In Serbia, income elasticity of fish consumption is 0.549, and -0.402 in price. The elasticity of fish consumption compared to the prices of pork and chicken meat is positive, low and shows that these meats are substitutes. Regression parameters show that an increase in income causes a greater demand for fish, and an increase in prices of fish has influenced decreased demand.

Key words: supply, demand, income and price elasticity, consumption and production per capita, regression.

Author's Address:

Dr Jovan Babović
Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
Cvećarska 2
21000NoviSad
021/400484
mobil: 064 9180 426
e-mail: babovic@fimek.edu.rs

ПРОМЕНЕ НА ТРЖИШТУ ВИНА У ЗЕМЉАМА ЦЕФТА ГРУПАЦИЈЕ¹

Б. Влаховић², Д. Томић³, А. Пушкарић⁴

Резиме: Виноградарство и винарство представљају значајне привредне гране у већини земаља потписница ЦЕФТА споразума. Земље овог региона имају повољне агроеколошке услове за производњу грозђа и вина. Предмет и циљ истраживања јесу сагледавање трендова у производњи, извозу и увозу вина у земљама ЦЕФТА региона. Изворе података представља база ФАО (*Food and Agriculture Organization - FAO*), у временском периоду 2001-2009. година. Просечна производња вина у наведеном региону износи 610 милиона литара са тенденцијом опадања по просечној годишњој стопи од 2,81%. Изражено по становнику производња износи 24,4 литара. Просечан извоз вина земаља у оквиру наведене групације износи 243,5 милиона литара са тенденцијом благог пада, по стопи од 1,74%. Вредносно извоз износи 214 милиона долара. Извозна цена вина износи 0,9 долара по литру, што указује да се извозе, углавном, вина слабијег квалитета (стона вина). Најзначајнији извозник је Молдавија са учешћем од 63% у укупном извозу из региона. Увоз вина групације износи 50 милиона литара и бележи тренд значајног пораста по просечној стопи од 12,44% годишње. Вредносно увоз износи 54,8 милиона долара. Највећи увозник је Република Србија са учешћем од 46,7%. Земље региона остварују позитиван биланс спољнотрговинске размене вина, просечно преко 190 милиона литара. Неопходно је повећати производњу вина уз промену структуре са становишта квалитета а према захтевима тржишта.

Кључне речи: Вино, производња, извоз, увоз, биланс размене, ЦЕФТА.

¹ Рад је део истраживања на пројекту 46006 - Одржива пољопривреда и рурални развој у функцији остваривања стратешких циљева Р. Србије у оквиру дунавског региона финансираног од стране Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије.

² Др Бранислав Влаховић, ред. проф., Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду, Трг Доситеја Обрадовића 8, 21000 Нови Сад, Србија,
e-mail: vlahovic@polj.uns.ac.rs

³ Др Данило Томић, Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад, Србија.

⁴ Мр Антон Пушкарић, Институт за економику пољопривреде, Београд.

UDC: 663.2:339.13(4-15)

CHANGE AT WINE MARKET IN THE COUNTRIES OF CEFTA REGION

Branislav Vlahović¹, Ph.D., Danilo Tomić², Ph.D., Anton Puškarić³, MSc.

¹ Faculty of Agriculture, Novi Sad, Serbia

² Higher Business School in Novi Sad, Serbia

³ Institute of Agricultural Economics, Belgrade, Serbia

Summary

Viticulture and wine production are important industries in most of the countries who have signed CEFTA agreement. The countries of this region have favorable environmental conditions for a high production of grapes and wine. The subject and purpose of the research is to understand the trends of production, export and import in the countries of CEFTA region. Source of data is FAO database (Food and Agriculture Organization - FAO), for the time period 2000-2009. Average wine production in the given region is 610 million liters with a tendency of slight decrease at an average annual rate of 2.81%. Average wine export for countries of this group is the 243.5 million liters, with a tendency of slight decrease at a rate of 1.74%. Export price of wine is 0.9 dollars per liter, which indicates that lower-quality categories of wine (table wine) are mainly being exported. The most important exporter is Moldova with the participation of 63% of total exports from the region. Import of wine is 50 million liters with a trend of significant growth at an average rate of 12.44% per year. The largest importer is the Republic of Serbia with a share of 46.7% of the region. Countries in the region are achieving a positive trade balance of wine, averagely over 190 million liters. It is necessary to increase the production of wine with changes in the structure with regard to quality.

Key words: wine, production, export, import, trade balance, CEFTA

Author's address:

Prof, dr Branislav Vlahović
Poljoprivredni fakultet Trg
Dositeja Obradovića 8
21000NoviSad
mail: vlahovic@polj.uns.ac.rs

ЕКСТРАКЦИОНЕ ТЕХНИКЕ ЗА ЛЕКОВИТО И АРОМАТИЧНО БИЉЕ И САВРЕМЕНА ПРОИЗВОДЊА ПРЕХРАМБЕНИХ ПРОИЗВОДА¹

Славица Костић-Николић

Резиме: Савремена индустријска производња прехранбених производа не може да се замисли без коришћења одређених додатака (ароме, боје, конзерванси и др.). Наука о исхрани утиче на нова сазнања о користи или штетности састојака хране. Данас велики значај има примена природних додатака у индустријској производњи прехранбених производа. Процесом прераде из неких врста биљака могуће је да се добију екстракти (етарско уље) са антиоксидативним својствима. У раду се указује на значај одређених сепарационих процеса за изоловање природних додатака из лековитог и ароматичног биља. Циљ овог рада је да упореди различите екстракционе технике за добијање етарског уља као што су: дестилација са паром, хидродестилација, екстракција са калцичним органским раставарачима и надкритична екстракција угљендиоксидом (НКЕ). За постизање ових циљева дат је хемијски састав етарског уља, ефекти квалитета и приноса као и радни услови издвајања за поједине компоненте или биљне фамилије. Узети су у обзир основни параметари процеса: температура, притисак и време екстракције, проток растварача и степена уситњености. Закључено је да надкритична екстракција угљендиоксидом (НКЕ) нуди велике предности над хидродестилацијом (HD).

Кључне речи: лековито биље, сепарациони процеси, етарско уље, природни додаци, прехранбени производи.

---

¹ Истраживања саопштена у овом раду реализована су у оквиру пројекта TR31031: „Унапређење одрживости и конкурентности у органској биљној и сточарској производњи применом нових технологија и инпута“ који финансира Министарство за науку и технолошки развој Владе Републике Србије.

² Др Славица Костић-Николић, ванредни професор, Мегатренд универзитет, Београд, Факултет за биофарминг Бачка Топола, e-mail: skostic@megatrend.edu.rs

**EXTRACTION TECHNIQUES FOR MEDICAL
AND AROMATIC AND MODERN INDUSTRIAL
PRODUCTION OF FOOD PRODUCTS**

Slavica Kostić-Nikolić, Ph.D.

Megatrend University, Belgrade, Serbia

Summary

Modern industrial production of food products is characterized by the use of certain additives. The food science, by using the modern diagnostic methods, significantly affects the new findings regarding the harmless or harmfully effect of certain substances. The important trends in food industry production of food products today is implementation of natural ingredients. It is possible to obtain extracts (essential oil) with antioxidant characteristics. The paper points out the importance of certain separation process for isolating natural ingredients from drugs. The aim of this paper is to compare different extraction techniques such as distillation with steam, hydro distillation, the application of classical organic solvents and supercritical extraction (SCFE) in production of essential oil. To obtain these goals, the following works will be carried out: investigate the chemical composition of essential oil, investigate the effects of quality and yield, the selection of the operating conditions depends on the specific compound or compound family to be extracted. There are five crucial parameters that need to be taken into account of essential oils including: extraction temperature, extraction pressure, extraction time, CO₂ flow rate and particle size. The SCFE method offers many important advantages over hydro distillation.

Key words: medicinal plants, separation processes, essential oil, natural ingredients, food products.

Author's Address:

Dr Slavica Kostic-Nikolic
Megatrend University
Bulevar umetnosti 29
11070 Beograd
Srbija
e-mail: skostic@megatrend.edu.rs

ПРОМЕТ И УВОЗ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА И СРЕДСТАВА ЗА ИСХРАНУ БИЉА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Д. Дабовић¹

Резиме: Средином 2009. године, у Републици Србији донети су Закон о средствима за заштиту биља² и Закон о средствима за исхрану биља и оплемењивачима земљишта³, који су усклађени са одговарајућим међународним прописима, пре свега са релевантним регулативама и директивама Европске уније. На тај начин, створен је основ за успостављање савременог система у овој области, који ће се заокружити доношењем правилника о појединим техничким питањима. Нови правни оквир је донео измене у погледу либерализације увоза средстава за заштиту биља (пестицида) и средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта (ђубрива), односно укинута су дозволе за увоз, а уведено је више регистара. У области пестицида установљени су: Регистар средстава за заштиту биља, Регистар дистрибутера и увозника средстава за заштиту биља, и Регистар пружалаца услуга. У области ђубрива успостављен је Регистар средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта. Осим тога, у поступку регистрације пестицида и ђубрива усклађени су методи испитивања са међународно признатим методама.

Кључне речи: Средства за заштиту биља, средства за исхрану биља, промет, увоз.

¹ Др Душан Дабовић, виши саветник, Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде–Управа за заштиту биља, Београд,

e-mail: dusan.dabovic@minpolj.gov.rs

² Службени гласник РС, број 41/09

³ Исто.

UDC: 632.95:339.562(497.11)

**DISTRIBUTION AND IMPORT OF PLANT PROTECTION
PRODUCTS AND PLANT NUTRITION PRODUCTS
IN REPUBLIC OF SERBIA**

Dušan Dabović, LLD

Ministry for Agriculture, Trade, Forestry and Water Management –
Directorate for Plant Protection, Republic of Serbia

In mid-2009 the Republic of Serbia adopted the Law on plant protection products (pesticides) and the Law on plant nutrition products (fertilizers), which are in accordance with relevant international legislation, particularly with the regulations and directives of the European Union. In this way, these laws created the basis for establishing a modern system in the area, which will be finished after the adoption of rules on specific technical issues. The new legal framework has made changes regarding liberalization of foreign trade of plant protection products, and plant nutrition products, as well as has introduced few registers. In the area of pesticides were determined: the Register of Plant Protection Products, Register of Distributors and Importers of Plant Protection Products, and Register of Providers of the Services. Also, the Register of Plant Nutrition Products was determined. In addition, the registration of pesticides and fertilizers was modified to be in accordance with internationally recognized testing methods.

Key words: Distribution, import, plant protection products, plant nutrition products.

Authors address:

Dr Dušan Dabović
Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede
Uprava za zaštitu bilja
Omladinskih brigada 1.
11000 Beograd
Srbija
dusan.dabovic@minpolj.gov.rs

РЕГУЛАТИВА И ПРАКСА ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА О БИОЛОШКИМ СРЕДСТВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Кристина Мијић¹, Наташа Спахић², Бојана Вуковић¹

Абстракт: Финансијски извештаји пољопривредних предузећа представљају важан извор информација за оцену ефеката употребе ресурса и сагледавање учинака предузећа. На бази финансијских извештаја пољопривредних предузећа доносе се одлуке од значаја за пољопривредну, а тиме и целокупну економску активност. У циљу доношења поузданих и адекватних одлука, неопходно је обезбедити квалитетне финансијске извештаје који садрже потпуне и истините информације о стању и резултату пословања пољопривредних предузећа. На тај начин ће се обезбедити сигурна информациона основа која ће омогућити ефикасну оцену перформанси пословања пољопривредних предузећа. У складу са тим, у раду је вреднован квалитет финансијског извештавања пољопривредних предузећа у Републици Србији са аспекта презентовања информација о биолошким средствима у периоду 2008-2010. година. Иако у посматраном периоду долази до раста броја предузећа која испуњавају захтеве стандарда, квалитет извештавања о биолошким средствима није на задовољавајућем нивоу. Потпуно обелодањивање информације у складу са регулативом први пут се јавља у 2010. години у свега 6,67% истражених финансијских извештаја.

Кључне речи: финансијско извештавање, биолошка средства, МРС 41.

¹ Кристина Мијић - мастер, асистент, Бојана Вуковић - мастер, асистент, Економски факултет Суботица, e-mail: mijick@ef.uns.ac.rs

² др Наташа Спахић, доцент, Природно-математички факултет, Нови Сад.

UDC: 631.16:633/636

**REGULATION AND PRACTICE OF THE FINANCIAL REPORTING
OF BIOLOGICAL ASSETS IN REPUBLIC OF SERBIA**

Kristina Mijic¹, M.Sc, Nataša Spahić², Ph.D., Bojana Vuković¹, M.Sc.

¹ The Faculty of Economics Subotica

² Faculty of Sciences, Novi Sad

Summary

Financial statements of agricultural enterprises are an important source of information for assessing the effects of using resources and consideration of the effects of the company. Based on the financial statements of agricultural enterprises, users make important decisions to agriculture, and thus overall economic activity. In order to make reliable and appropriate decisions it is necessary to provide quality financial statements that contain complete and accurate information about position and results of agricultural enterprises. This will provide information for efficient evaluation of business performance of agricultural enterprises. Accordingly, this paper provide the results of research the quality of financial reporting of biological assets in the Republic of Serbia in the period 2008-2010. In this period there is a growing number of companies that adopted the requirements of standard, but the quality of financial reporting of biological assets is not satisfactory. Full disclosure of information accordnig to standard first appears in 2010. year in only 6.67% of all investigated financial statements.

Key words: financial reporting, biological assets, IAS 41.

Author's address:

Kristina Mijic, M.Sc.
Ekonomski fakultet Subotica
Segedinski put 9-11
24000 Subotica
mijick@efuns.ac.rs

**THE PROSPECTS FOR WINE TOURISM AS A TOOL
FOR RURAL DEVELOPMENT IN ARMENIA
- THE CASE OF VAYOTS DZOR MARZ¹**

A. Harutjunjan², Margaret Loseby³

Abstract. The paper examines the prospective role which wine tourism could play in the rural and in the much needed overall economic development of Armenia. It begins with a brief description of the antique origin and the present economic situation of the wine sector in Armenia, followed by a description of recent trends in the tourist sector as a whole in Armenia. The particular features of wine tourism are examined in relation to Armenia and to other wine producing countries. Attention is then concentrated on a specific region of Armenia, Vayots Dzor, which is particularly important for wine production, and is also endowed with historical monuments with great potential for the development of tourism. The case of one particular village is illustrated in some detail in order to indicate how tourism in general, and specifically wine tourism could be developed for the benefit of the rural community. The paper concludes by outlining a strategy to be followed to achieve the growth of the sector.

Key words: Wine industry, tourism, cultural heritage, rural development, wine tourism

---

¹ This paper was made possible through cooperation made possible through the Erasmus Mundus, External Cooperation Window, lot 6, for Armenia, Azerbaijan and Georgia project

² Arman Harutjunjan, Armenian State Agrarian University, Armenia; armanhar@list.ru

³ Margaret Loseby, Faculty of Agriculture, University of Tuscia, Viterbo, Italy; loseby@unitus.it

ИНТЕГРАЦИЈА ЕКОНОМСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КРОЗ ПРОПИСЕ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

В. Радојевић¹, В. Радојевић², Гордана Васојевић¹

Резиме: Рад има за циљ да потенцира државну интервенцију у области екологије, применом одговарајућих прописа и економских инструмената. Акцент је дат на вези између економских односа и околине. Усвајањем стратегије одрживог развоја (према Рио Декларацији о одрживом развоју и заштити животне средине), државни органи требало би да унапреде коришћење економских инструмената у финансирању животне средине и обезбеђењу спровођења основних начела “одрживости”, на основу примене принципа “загађивач плаћа” и “корисник плаћа”. Примена начела одрживог развоја на националном, регионалном, локалном и нивоу предузећа, подразумева примену економских инструмената у области животне средине. Економски, тржишни, плански и остали инструменти заштите животне средине требало би да буду део глобалног система управљања животном средином и део производног менаџмента (на нивоу предузећа).

Кључне речи: екологија, одрживи развој, економски инструменти, накнаде, прописи.

---

¹ Др Велько Радојевић, ред. проф., дипл. инг. Гордана Васојевић, Хип-Азотара, Панчево.

² Мр. Вук Радојевић, асистент, Пољопривредни факултет Нови Сад.

UDC: 504.05/.06:351

INTEGRATION OF ECONOMIC INSTRUMENTS THROUGH ENVIRONMENTAL REGULATIONS

Veljko Radojević¹, Ph.D., Vuk Radojević², M.Sc, Gordana Vasojević¹

¹ Hip-Azotara, Pančevo.

² Faculty of Agriculture, Novi Sad, Serbia

Summary

This paper aims to highlight the state intervention in environmental issues through application of the relevant regulations and economic instruments. The emphasis is on the connection between the economic relations and the environment. Through the adoption of the strategy of sustainable development (according to the Rio Declaration on Sustainable Development and Environmental Protection) the state authorities should reinforce the use of economic instruments in financing the environment and providing the implementation of the basic principles of “sustainability”, based on the application of the “polluter pays” and “user pays” principles. The application of the principles of sustainable development at the national, regional, local and company level means the application of economic instruments in the environmental field. Economic, market-based, planning and other instruments of environmental protection should be part of the global system of managing the environment and part of the production management (at the company level).

Key words: ecology, sustainable development, economic instruments taxes, regulations.

Author's Address:

Dr Veljko Radojević
Hip-Azotara 13000
Pančevo Republika
Srbija

ПРАКСА ОЦЈЕЊИВАЊА ДРУШТВЕНЕ ОПРАВДАНОСТИ ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА У ЕУ

Г. Поповић¹, М. Чопрка²

Резиме: Валоризација инвестиција, односно инвестиционих пројеката је изузетно значајна друштвена активност. Међутим, развојем производних снага праћеним убрзаном експлоатацијом природних ресурса, али и растом социјалних очекивања у модерним заједницама, инвестиционо одлучивање укључује и алтернативне економске могућности. У таквим околностима, избор пројекта се сматра рационалним и оправданим само ако је и у овим неекономским подручјима бољи од других. Зато је сагледавање инвестиционих пројеката у смислу њиховог будућег утицаја на ширу друштвену заједницу све значајније. Инвестиције утичу на привредни раст и друштвено благостање, али је у савременим условима њихова улога значајно измијењена, посебно са аспекта одрживости. Због тога ЕУ све више подстиче на друштвено одговорно пословање у дугорочним стратегијама и плановима предузећа, те коришћење методологије за оцењивање друштвене оправданости инвестиционих пројеката. Исто тако, постоје и друге методологије оцењивања друштвене оправданости инвестиционих пројеката, као што је случај са методологијом УН, што потврђује да је ова област изузетно значајна и у глобалним односима.

Кључне ријечи: Инвестиције, Европска унија, одрживост, друштвена оправданост, друштвено одговорно пословање, пројекти.

---

¹ Др Горан Поповић, ванред. проф., Економски факултет, Бања Лука, Босна и Херцеговина, e-mail: tacapopovic@yahoo.com

² Миодраг Чопрка, дипл. есс., Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа, Бања Лука, Босна и Херцеговина.

**PRACTICE OF EVALUATION OF SOCIAL JUSTIFIABILITY
OF INVESTMENT PROJECTS IN THE EU**

Goran Popović¹, Ph.D., Miodrag Coprka

¹ Faculty of Economics, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

² Agency for development of small and medium-sized enterprises
of Republic of Serbian, Bosnia and Herzegovina

Summary

Valuation of investments and investment projects is a very important social activity. However, by the development of productive forces, accompanied by an accelerated exploitation of natural resources, and by growing of social expectations in the modern communities, investment decision-making includes also alternative economic opportunities. In such circumstances, the choice of the project is considered to be rational and justifiable only if it is better than others even in these non-economic areas. Therefore, consideration of investment projects in terms of their future impact on the wider social community is more and more important. Investments affect economic growth and social well-being, but in modern circumstances their role is significantly changed, especially in terms of sustainability. Therefore the EU increasingly encourages the corporate social responsibility in long-term strategies and plans of the companies, as well as the use of the methodology for evaluation of the social justifiability of investment projects. Also, there are other methodologies for evaluation of the social justifiability of investment projects, as it is the case with the methodology of the UN, which confirms that this area is extremely important in global relations.

Keywords: Investments, European Union, Sustainability, Social Justifiability, Corporate Social Responsibility, Projects.

Author's Address:

Dr Goran Popović
Ekonomski fakultet
Majke Jugovica 4
78000 Banja Luka
Republika Srpska, BiH
e-mail: tacapopovic@yahoo.com

ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРУЖАЊЕ КОНСУЛТАНТСКИХ УСЛУГА У СРБИЈИ¹

Б. Михаиловић, Д. Цвијановић²

Резиме. У земљама Западне Европе консултантске услуге су се развијале деценијама уназад, те су данас активне бројне консултантске организације које се међусобно разликују по организованости, моделу финансирања, и процесу консалтинга. Ипак, тржиште консултантских услуга у Србији је врло атипично, са великим бројем малих консултантских организација и изразито малим бројем великих компанија. Имајући у виду остала тржишта која су у доброј мери дефинисана, консултантско тржиште је подложно континуираним променама, што је природно с обзиром на специфичност послова које обавља и преке потребе да стално истражује нове облике организовања и буде корак испред праксе.

Кључне речи: консултантско тржиште, консултантске услуге, клијенти, интелектуални капитал.

---

¹ Рад је део истраживања на пројекту 46006 “Одржива пољопривреда и рурални развој у функцији остваривања стратешких циљева Републике Србије у оквиру дунавског региона” финансираног од стране Министарства просвете и науке Републике Србије.

² Др Бранко Михаиловић, научни сарадник, е-mail: brankomih@neobee.net, проф. др Драго Цвијановић, научни-саветник, е-mail: drago_c@iep.bg.ac.rs, Институт за економику пољопривреде, Београд, Србија.

UDC: 005.942:334.71(497.11)

ORGANIZATIONS WHICH PROVIDE CONSULTATIVE SERVICES IN SERBIA

Branko Mihailović, Ph.D., Drago Cvijanović, Ph.D.
Institute of Agricultural Economics, Belgrade, Serbia

Summary

In West Europe countries, the consultative services had developed for decades backwards, so today are active numerous consultative organizations which differ one from another by organization, financing model and process of consulting. However, the consultative services market in Serbia is very atypical, with massive number of small consultative organizations and extremely small number of big companies. Taking into consideration other well defined markets, the consultative market is susceptible to continuous changes, which is normal regarding specificity of businesses they do, and emergency to research permanently new forms of organization and to be ahead of a practice.

Key words: consulting market, consultative services, clients, intellectual capital.

Author's Address:

Др Бранко Михаиловић
Проф. др Драго Цвијановић
Институт за економику пољопривреде
Волгина 15
11000 Београд
Република Србија
Е-mail: brankomih@neobee.net

ОСИГУРАЊЕ БИЉНЕ ПРОИЗВОДЊЕ У ЕУ И СРБИЈИ

Јасмина Лабудовић-Станковић¹, Нада Тодоровић¹

Резиме: Циљ аутора овог рада био је да читаоце упозна са осигурањем биљне производње у ЕУ и Србији. Коришћен је компаративни метод истраживања. Представљене су врсте полиса осигурања усева и плодова типичне за европски континент. У раду је указано на факторе који утичу на понуду овог осигурања и тражњу за овим осигурањем. Како је једно од важних обележја овог осигурања субвенционисање премија, то је разлог зашто се део рада односи и на ово питање. Представљено је и осигурање усева и плодова у Србији уз закључак да је обухват осигурања усева и плодова врло скроман. Због учесталих климатских промена и природних непогода, може се очекивати да ће у будућности у свету расти тражња за осигурањем усева и плодова.

Кључне речи: осигурање биљне производње, осигурање усева и плодова, субвенције

---

¹ Др Јасмина Лабудовић-Станковић, доцент, др Нада Тодоровић, ванредни професор
Правни факултет Универзитета у Крагујевцу,
e-mail: jlabudovic@jura.kg.ac.rs, ntodorovic@jura.kg.ac.rs

UDC: 368.54 (4)

CROP INSURANCE IN EU AND SERBIA

Jasmina Labudović-Stanković, Ph.D., Nada Todorović, Ph.D.
Faculty of Law, University of Kragujevac

Summary

The aim of the author of this paper is to familiarize readers with crop insurance in the EU and Serbia. A comparative method of research has been used and the paper presents types of crop insurance policies typical of the European continent. The paper points out the factors which affect the supply of this insurance and the demand for it. Since premium subsidy is one of the important features of this insurance a part of this paper relates to this issue. The crop insurance in Serbia is also presented here with the conclusion that the crop insurance coverage is very modest. Due to frequent changes of climate and natural disasters it is expected that in the future we will have a growing demand for crop insurance. The unfavorable economic situation, insufficient knowledge and lack of interest of farmers are the main reasons why is crop insurance in Serbia very modest and undeveloped. Because of the frequency of claims and their intensity, this image should be amended.

Key words: crop insurance, subventions

Author's Address:

Dr Jasmina Labudović-Stanković
Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu
ul. Jovana Cvijića 1
34 000 Kragujevac
034/338-529; 064/ 131 12 40
e-mail: jlabudovic@jura.kg.ac.rs

КОНКУРЕНТНОСТ ДОМАЋЕ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ У ОБЛАСТИ ДИЗАЈНА ПРОИЗВОДА И ПАКОВАЊА¹

П. Д. Радојевић², Д. Марјановић²

Резиме: Овај рад представља покушај да се назначи једна од могућности јачања конкурентности домаће прехранбене индустрије. Та могућност је утемељена на препознавању дизајна производа и паковања као важног чиниоца конкурентности. Да би се утврдило у којој мери прехранбена индустрија у Србији сматра да је дизајн производа и паковања чинилац конкурентности, спроведено је истраживање. Основна хипотеза истраживања била је да се разлог лоше конкурентности може тражити у конзервативном ставу према дизајну, недовољним улагањима и одсуству подстицајних мера. Истраживање је обухватило поимање дизајна као чиниоца конкурентности, праксу предузећа у овој области и поређење добијених података са другим индустријама. Подаци прикупљени истраживањем омогућили су потврђивање основне хипотезе и давање препоруке да предузећа из прехранбене индустрије и творци стратегија развоја и економске политике морају посебну пажњу посветити и дизајну производа и паковања уколико се жели поправити конкурентност.

Кључне речи: дизајн, производ, паковање, прехранбена индустрија, конкурентност, предузећа у Србији

---

1 Рад представља део истраживања „Дизајн производа и паковања као чинилац конкурентске предности предузећа у Србији“ који је представљен на манифестацији „Редизајн - стварамо нове брендове 2011.“ и реализован уз помоћ Агенције за промоцију страних улагања и извоза Републике Србије (СИЕПА)

2 Предраг Д. Радојевић, студент постдипломских студија, мр Дарко Марјановић, Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици
e-mail: predrag.radojevic@open.telekom.rs, marjanovic@ef.uns.ac.rs

**COMPETITIVENESS OF SERBIAN FOOD INDUSTRY IN
PRODUCT AND PACKAGE DESIGN**

Предраг Д. Радојевић, Дарко Марјановић, MSc.
Unoversity of Novi Sad, Faculty of Economy of Subotica, Serbia

Summary

This paper is an attempt to indicate on one of the options for strengthening the competitiveness of the domestic food industry. This possibility is founded in the recognition of product design and packaging as an important factor in competitiveness. In order to determine the extent to which food industry in Serbia believe that the product design and packaging is a factor of competitiveness, a research was undertaken. The basic hypothesis in research was that the reason for bad competitiveness may be conservative attitude toward design, insufficient investment and lack of incentives. The research included the perception of design as a factor of competitiveness, the practice of food industry in this field, and comparison of this data with data from other industries. Data collected by the empirical research enabled the confirmation of the basic hypothesis. They also gave the recommendations that the enterprises in food industry and creators of development strategies and economic policies should pay special attention on product design and packaging if they want to improve the competitiveness.

Keywords: design, product, package, food industry, competitiveness, enterprises in Serbia

Authors Addresses:

Predrag D. Radojevic
Oslobodioci Valjeva 60/3,
14000 Valjevo
e-mail: predrag.radojevic@open.telekom.rs

ИСТРАЖИВАЊЕ УТИЦАЈА КРИЗЕ НА ПОСЛОВАЊЕ ДОМАЋИХ ПРЕДУЗЕЋА

Б. Војновић,¹ Д. Цвијановић,² П. Веселиновић³

Резиме: У Србији, као и у читавом свету извесно постоји економска криза. Стадијум кризе је доспео до нивоа када су потребне хитне мере за њено решавање. Са намером да се утврде ефекти економске кризе на српска предузећа, анкетирано је 80 пословних субјеката различитих величина и облика власништва. Резултати указују на страх од кризе и пад продаје производа и услуга. На погоршање услова пословања утицајни су претежно екстерни фактори или у садејству са интерним. Од спољних фактора најутицајнији су погоршање услова пословања у целој привреди и смањена куповна моћ, а од интерних грешке у руковођењу.

Кључне речи: економска криза, реакција на кризу, решавање кризе

---

¹ Др Бошко Војновић, научни сарадник и професор струковних студија, Висока пољопривредна школа, Шабац, е-mail: bosko.v@open.telekom.rs

² Др Драго Цвијановић, научни саветник, Институт за економику пољопривреде, Волгина 15, 11060 Београд е-mail: [drago.c\(@.iep.bg.ac.rs](mailto:drago.c(@.iep.bg.ac.rs)

³ Др Петар Веселиновић, ванредни професор, Економски факултет, Крагујевац

**RESEARCH IMPACT OF CRISIS MANAGEMENT
OF DOMESTIC COMPANIES**

Boško Vojnović¹, Ph.D., Drago Cvijanović², Ph.D., Petar Veselinović³, Ph.D.,

¹ Agriculture college, Šabac, Serbia

² Institute of Agricultural Economics, Belgrade, Serbia

³ Economic Faculty of Kragujevac, Serbia

Summary

In Serbia, as well as the worldwide economic crisis is certainly there. Stage of the crisis has reached the level where emergency measures are necessary for its resolution. With a view to determine the effects of economic crisis on the Serbian companies, the number of 80 businesses of various sizes and forms of ownership. Results indicate that the fear of crisis and decline in sales of products and services. The deterioration in business conditions are mostly influential external factors or in conjunction with the internal. Since environmental factors are most influential in the deterioration of business conditions throughout the economy and reduced purchasing power, and the internal error management.

Keywords: economic crisis, the response to the crisis, crisis resolution

Author's Address:

Dr Boško Vojnović
Visoka poljoprivredna škola
15000 Šabac
Srbija
e-mail: bosko_v@open.telekom.rs

СУДСКА ЗАШТИТА РЕГИСТРОВАНЕ ОЗНАКЕ ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА

Б. Влашковић, З. Миладиновић, С. Варга

Резиме. Судска заштита регистроване ознаке географског порекла, у нашој земљи данас је уређена на свеобухватан начин, тј. свим облицима судске заштите: грађанскоправном, казненоправном и управноправном заштитом. То је резултат чињенице да је опредељење наше земље да постане чланица Светске трговинске организације и ЕУ, а за то је један од услова заштита права интелектуалне својине у складу са светским и европским стандардима. У последњих неколико година у Србији је усвојено више прописа који на адекватан начин уређују судску заштиту интелектуалне својине, чији су само један сегмент ознаке географског порекла.

У овом раду аутори се баве разматрањем заштите неовлашћеног коришћења регистроване ознаке географског порекла, која је знатно шира у односу на грађанскоправну заштиту, указујући критички на нека нецелисходна законска решења када је у питању управноправна и кривичноправна заштита, односно на неодржива законска решења која одударају од општих правила грађанског права, када је реч о грађанскоправној заштити ознаке географског порекла и предлажу њихову измену, односно укидање.

Кључне речи: ознака географског порекла, повреда права, управноправна, казненоправна, грађанскоправна заштита, штета.

---

¹ Др Божин Влашковић, ред. проф., др Зоран Миладиновић, ванред. проф., др Синиша Варга, доцент Правни факултет Универзитета у Крагујевцу,
e-mail: bvlaskovic@jura.kg.ac.rs.

**THE JUDICIAL PROTECTION OF REGISTERED
INDICATION OF GEOGRAPHIC ORIGIN**

Božin Vlašković, Ph.D., Zoran Miladinović, Ph.D., Siniša Varga, Ph.D.,
Law Faculty, University in Kragujevac

Summary

The contemporary judicial protection of registered indication of geographic origin in the Republic of Serbia is regulated allroundly. It means that authorised user of registered indication of geographic origin may be protected in civil, criminal and even special administrative court procedure. This arouses from our country orientation to join to WTO and EU for which one of conditions is to provide protection of intellectual property rights in accordance to mundane and European standards. Upon the last several years in Serbia is adopted more legal prescriptions by which the judicial protection of intellectual property rights is regulated on a proper way. The judicial protection of registered indications of geographic origin is a just a segment of mentioned regulatory process.

In this paper authors deal with judicial protection from unauthorised commercial use of registered indication of geographic origin, which is noticeably wider than civil court protection, pointing critically on some inopportune legal solutions regarding criminal and administrative protection as well as on unsustainable legal solutions on civil court procedure which differentiate from general rules of civil law. As for civil law protection of registered indication of geographic origin authors propose its amendment and improvement.

Key words: indication of geographic origin, infringement of rights, judicial protection, tort, damage

Author's Address:

Dr Božin Vlašković
Pravni fakultet u Kragujevcu
Jovana Cvijića 1.
tel. 034/306-558, 064 0351107
e-meil: bvlaskovic@jura.kg.ac.rs

ЕКОЛОШКА СВЕСТ ИНДИВИДУАЛНИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА¹

Весна Милтојевић², Снежана Живковић², Ивана Илић-Крстић²

Резиме: Развој науке и технике допринели су производњи веће количине хране и тиме омогућили, бар делимично решавање једног од највећих глобалних проблема савременог човечанства - проблема недостатка хране. Међутим, показало се да хемизација и механизација пољопривредне производње доводе до вишеструких негативних последица у животној средини, као и да претерана употреба пестицида и вештачких ђубрива негативно утичу на људско здравље. Имајући у виду стремљења на глобалном и локалном нивоу о неопходности екологизације пољопривредне производње, а у складу са општеприхваћеним моделом одрживог развоја, и ставом да еколошка свест представља основ за избегавање ризичних активности и ублажавања већ насталих проблема у животној средини, у раду се износе подаци добијени емпиријским истраживањем о неким димензијама еколошке свести индивидуалних пољопривредних произвођача Јабланичког округа. На основу добијених података дошло се до закључка да можемо говорити о делимично развијеној еколошкој свести овог дела становништва.

Кључне речи: еколошка криза, еколошка свест, одрживи развој, пољопривредна производња

¹ Припремљено у оквиру пројекта Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије (179013), који се изводи на Универзитету у Нишу - Машински факултет, а финансира га Министарство просвете и науке Републике Србије.

² Др Весна Милтојевић, ванр. проф., e-mail: vesna.miltojevic@zrfak.ni.ac.rs,

др Снежана Живковић, доцент, e-mail: snezana.zivkovic@zrfak.ni.ac.rs,

мр Ивана Илић-Крстић, асистент, e-mail: ivana.ilic@zrfak.ni.ac.rs, Универзитет у Нишу,

Факултет заштите на раду у Нишу, Чарнојевића 10а, Ниш.

UDC: 631.3:631.95

ECOLOGICAL AWARENESS OF INDIVIDUAL FARMERS

Vesna Miltojević, Ph.D., Snežana Zivković, Ph.D., Ivana Ilić-Krstić, Ph.D.
Faculty of Occupational Safety in Niš, Carnojevića 10a, Niš

Summary

Scientific and technological development has spurred large-scale food production, thus enabling a solution, although partial, to one of the biggest global problems of modern civilization - food shortage. Nevertheless, it has been shown that chemicalization and mechanization of agriculture lead to multiple negative environmental impacts and that overuse of pesticides and artificial fertilizers is detrimental to human health. Bearing in mind both local and global tendencies towards necessary ecologization of agriculture in keeping with the generally accepted development model - sustainable development - and acknowledging the opinion that ecological awareness is the basis for avoidance of high-risk activities and mitigation of existing environmental issues, the paper presents data obtained through empirical research pertaining to certain aspects of ecological awareness in individual farmers of the Jablanički County. Based on these data, we concluded that ecological awareness in this part of the population is partially developed.

Key words: ecological crisis, ecological awareness, sustainable development, agriculture

Author's Address:

Dr Vesna Miltojević
Fakultet zaštite na radu u Nišu
Carnojevića 10a
18000 Niš
Republika Srbija
e-mail: vesna.miltojevic@znrfaq.ni.ac.rs

Монографија:

**ТРЖИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА У СРБИЈИ
ПРЕ И ПОСЛЕ ТРАНЗИЦИЈЕ**

Аутори: проф. др Милан Р. Милановић и проф. др Милутин Т. Ђоровић
Издавач: Институт за економику пољопривреде, Београд, 2011.

Почетком 2011. године, појавила се ова структурно-методолошки занимљива и садржајно значајна монографија, чији су аутори истакнути аналитичари и професори у области аграрне економије и посебно тржишта пољопривредних производа. Монографија је прилично обимна (230 страна), састоји се од два дела, општег и посебног, укључујући 32 табеле и 13 графикана, као и опширан списак литературе и других коришћених извора.

У првом (општем) делу монографије разматрају се (1) теоријски аспекти тржишта (Класификација и сегментација тржишта, Елементи и механизам тржишта, Чиниоци тржишта, Општа привредна и тржишна конјунктура, Основне функције тржишта) и (2) опште карактеристике понуде, тражње и потрошње пољопривредних и прехранбених производа. Потреба изучавања тржишта и тржишних односа произлази из органске међузависности робне производње и других фаза друштвене репродукције, односно чињенице што је робна размена један од најсложенијих феномена привредног система. Без обзира на практични значај познавања бројних проблема и функција тржишта у механизму привређивања, аутори указују и на теоријска разматрања дефинисања тржишта, његове класификације и сегментације, елемената и чинилаца тржишних односа и функционисања тржишног механизма. У том контексту се разматрају опште карактеристике понуде, тражње и потрошње, односи понуде према потребама тржишта, развој теорије и основна обележја тражње пољопривредних производа, еластичност понуде и тражње, чиниоци, законитости и еластичност потрошње.

Поред теоријско-методолошких аспеката савременог тржишта, у другом (посебном) делу монографије се, кроз дугорочнији историјско-аналитички приступ, разматрају институционални и реални услови развоја аграрног тржишта у Србији, односно развој економских институција и системско-правних решења, посебно политике и система цена пољопривредних и прехранбених производа, кроз неколико фаза у последњих двадесетак година.

Значајан део монографије представља анализу кретања укупне производње и продуктивности агроиндустријских производа у Србији, односно трендова раста/пада укупне пољопривреде, како биљне тако и сточарске производње, те и сагледавања биланса основних производа. Аутори аналитички документују транзициону стагнацију и пад српске пољопривреде, као и транзициону дисторзију укупне економије, што како наглашавају, није никаква специфичност Србије у том периоду (ако се рушење Берлинског зида 1989. године може означити почетком тзв. транзиције у југоисточној Европи).

У контексту усмерења ка европским интеграцијама, при чему је пољопривреда један од најважнијих и најосетљивијих сектора у том процесу, у монографији се одговарајућим аналитичко-компаративним сагледавањима, покушава целовитија објективизација аграрно-економске позиције Србије према актуелној европској стварности. У том светлу се разматрају систем и политика интерних субвенција пољопривреде у Србији у контексту правила СТО и праксе ЕУ, структура субвенција и прорачун агрегатне подршке пољопривреди, као и политика увозне заштите и подршка аграрном извозу.

Посебно занимљив део монографије представља разматрање посттранзиционе структурне типологије аграрног тржишта у Србији, односно сагледавање карактеристика посттранзиционог аграрног окружења у контексту теоријских типова тржишних структура, а посебно конкуренције и типских карактеристика структуре и могућности унапређења аграрног тржишта у Србији.

С обзиром да наслов ове монографије обухвата временску синтагму „*пре и после транзиције*“, аутори су је одредили тако што сматрају да је процес тзв. „транзиције“ у Србији започео насилном сецесијом и распадом бивше државе СФРЈ и формирањем нове државе СРЈ (1992), као и да се нестајањем те друге државе СРЈ и развргавањем њене последње форме СЦГ (2006), завршавају транзиционе промене и заокружује нови привредно-политички систем у Србији. У том контексту, ради методолошке упоредивости, разматрања у овој монографији се односе на врло бурне године ширег размеђа два столећа (протеклог и наступајућег), односно на деценију пре распада СФРЈ, на период постојања СРЈ и на прву деценију новог столећа, при чему се цео период у многим аспектима посматра по петогодишњим одсечцима. На тај начин се релативизује иначе раширено али неутемељено схватање да транзиција у Србији почиње октобарским превратом 2000. године.

Проф. др Симо Стевановић
Пољопривредни факултет, Београд

„СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЛАЈКОВЦА У ПЕРИОДУ 2011-2015. ГОДИНЕ”

Извршилац: Институт за економику пољопривреде, Београд
Руководилац пројекта: Проф. др Драго Цвијановић, научни саветник
Руководилац истраживачког тима: Др Јонел Субић, научни сарадник

„Стратегија развија пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011-2015. године”, настала је као резултат вишемесечног интензивног рада истраживачког тима Института за економику пољопривреде из Београда, уз подршку коју је пружало Привредно друштво центар за пољопривреду конзорцијум доо Лајковац. Међу значајним сарадницима на пројекту, такође се убрајају званични представници Локалне заједнице, представници појединих привредних субјеката са подручја општине Лајковца, индивидуални пољопривредни произвођачи (са посебним акцентом на развојно оријентисана газдинства), као и неизоставни спољни сарадници.

Истраживачки тим је обавио детаљну анализу постојећег стања на територији општине Лајковац, што му је дало основа да реално сагледа све могућности постепеног побољшања услова живота на овом подручју у наредном периоду, да дефинише приоритете развоја, правце усмеравања активности и средстава, могуће изворе средстава за инвестирање итд. Дефинисањем основних покретача и носиоца развоја, створени су услови да се Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011-2015. године, базира на оптималној комбинацији постојећих развојних чинилаца у општини Лаковац: природних услова и извора, хуманог ресурса и могућих улагања, водећи при том рачуна о ограничењима и потребама очувања природне средине и концепту одрживог развоја.

Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011-2015. године, конципирана је у две фазе:

- *Прва фаза* - Анализа постојећег стања и перспективе развоја.
- *Друга фаза* - Платформа, циљеви и стубови стратегије.

Овим приказом обухваћена је прва фаза, односно *Анализа постојећег стања и перспективе развоја*, која је приказана у три поглавља (од којих се посебно издваја друго поглавље, јер је оно нај обимније и пружа највише информација о актуелном стању развоја пољопривреде и руралне средине.

Прво поглавље, садржи **Процес и принципе израде Стратегије развоја**. Посебно место у овом поглављу, дато је *Циљу и значају израде стратегије развоја*, јер је то део који приказује развој и стање пољопривреде општине Лајковца. Имајући у виду потенцијале, истраживачки тим указује на значај стратешког планирања у остваривању одрживог развоја читавог друштва и свих делатности, самим тим и пољопривреде, те даје детаљно објашњење саме *методологије* израде стратешког документа. Истраживачки тим у овом поглављу, сажето и концизно даја анализу стања кључних догађаја, осврт на недостатак стратешких докумената за планирање развојне политике пољопривреде и руралног подручја, као и оцену перспективе развоја пољопривреде и руралног подручја општине Лајковац за наредни средњорочни период.

Друго поглавље садржи **Социо-економску анализу стања** која је реална подлога за идеје какав развој пољопривреде и руралног подручја општине Лајковац желимо у будућности (односно, у наредном средњорочном периоду). У овом поглављу, истраживачки тим обрађује пет тематских области.

Макро економски услови и улога пољопривреде и агроиндустрије у економији општине представља прву тематску област у оквиру које се приказују макроекономска кретања и оквир за наредни средњорочни период, као и улога пољопривреде и агроиндустрије у општинској економији.

Природни услови и фактори пољопривредног и руралног развоја општине представља другу тематску област у којој истраживачки тим анализира основне претпоставке развоја Општине кроз природне услове, рељеф, климу, биљни и животињски свет, земљиште, воде, шуме, минералне сировине, ваздух, заштићена природна добра, становништво, насеља (мрежа насеља и јавне службе, где су обухваћене основне карактеристике насељске мреже, васпитање и образовање, организацију мреже објеката здравствене заштите, социјалну заштиту као и установе и организације у области културе и спорта). У оквиру инфраструктуре, анализа је фокусирана на саобраћај, телекомуникације, енергетику и стамбено-комуналнау инфраструктуру.

Организационо-економска обележја субјеката у руралној економији представља трећу тематску област где се разматрају потенцијали породичног пољопривредног газдинства, а дата је и исцрпна анализа газдинства према старости и образовању, према величини поседа и према изворима прихода на подручју Општине, као и предузећа и радње регистровани у области пољопривредне производње и прераде пољопривредних производа. Истраживачки тим, такође детаљно истражује која је то доминантна привредна делатност у општини Лајковац, као и какви су потенцијали за

развој туризма. Овде се поред осталог даје и анализа стања удружења произвођача и земљорадничких задруга. Сходно томе, указује се на чињеницу да су на подручју општине Лајковац недовољно развијена постојећа удружења пољопривредника, а посебно велики проблем представља одсуство земљорадничких задруга, које су некада постојале.

Производња и тржиште пољопривредних и прехранбених производа представља четврту тематску област у којој је приказана структура коришћења пољопривредног земљишта, физички обим ратарске производње, производње поврћа и крмног биља, производње воћа и грождја. Такође, разматрани су потенцијали сточарске производње, као и најзначајнији привредни субјекти на општинском подручју. Сходно томе, указује се на чињеницу да у општини Лајковац примат имају ратарска, воћарска и сточарска производња, које су према природним и социо-економским условима најоптималније за ово подручје.

У последњој (петој) тематској области, *Инвестиције у пољопривреду и рурални развој*, истраживачки тим фокусира своју анализу на општа обележја досадашњих инвестиционох улагања, инвестиције као фактор развоја пољопривреде, остварене инвестиције у пољопривреди, оцену остварених инвестиција у пољопривреди, као и извршене исплате за инвестиције у основна средства и извршене исплате буџета општине Лајковац за фонд пољопривреде. Такође, приказују се компаративне предности подручја општине Лајковац и даје се предлог за могуће правце улагања на основу спроведене анкете и могућих извора финансирања инвестиција у наредном периоду (финансирање инвестиција према пореклу капитала, према правној припадности капитала и финансирање инвестиција у пољопривредној пракси).

Значајно место је нашао посебан део Стратегије (*треће поглавље*), односно **SWOT – анализа**, где се анализирају снаге, слабости, шансе и претње развоја пољопривреде и руралног подручја општине Лајковац.

У последњем поглављу које се односи на *SWOT – анализу*, истраживачки тим анализира снаге, слабости, шансе, и претње развоја пољопривреде и руралног подручја општине Лајковац.

Мали је број стратешких докумената који се бави развојем на локалном нивоу, а посебно на нивоу општина, али истраживачки тим Института за економику пољопривреде из Београда, као носилац процеса израде ове Стратегије сматра да је први ниво истраживања, односно ниво општине Лајковац веома битан као полазна основа за све даље надоградње и пројекције развоја, што представља посебан квалитет овог стратешког документа.

Дакле, може се рећи да је *прва фаза* „Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011-2015. године“ документ заснован на општем консензусу о жељеним достигнућима развоја пољопривреде и руралног подручја општине Лајковац из којег јасно произилазе обавезе, не само за Општину и њене органе и организације, него и за све субјекте унутар пословне заједнице, невладине организације и саме грађане.

Адреса аутора:

Мр Арсић Славица
Институт за економику пољопривреде,
Волгина 15, 11060 Београд
е-mail: slavica_a@iep.bg.ac.rs

II део

**„АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ
РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈ
ЛАЈКОВЦА У ПЕРИОДУ 2011-2015. ГОДИНЕ”**

Извршилац: Институт за економику пољопривреде, Београд
Руководилац пројекта: Проф. др Драго Цвијановић, научни саветник
Руководилац истраживачког тима: Др Јонел Субић, научни сарадник

Други део „Стратегије развија пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011. – 2015. године” под називом *Акциони план за имплементацију стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011.-2015.године*, као и први део, настао је као резултат вишемесечног интензивног рада истраживачког тима Института за економику пољопривреде из Београда, уз подршку коју је пружало Привредно друштво центар за пољопривреду конзорцијум доо Лајковац. Међу значајним сарадницима на пројекту, такође се убрајају званични представници Локалне заједнице, представници појединих привредних субјеката са подручја општине Лајковца, индивидуални пољопривредни произвођачи (са посебним акцентом на развојно оријентисана газдинства), као и неизоставни спољни сарадници.

Истраживачки тим је обавио детаљну анализу постојећег стања на територији општине Лајковац, што му је дало основа да реално сагледа све могућности постепеног побољшања услова живота на овом подручју у наредном периоду, да да визију развоја Општине у будућности, стратешки циљ Општине у области пољопривреде и руралног развоја, као и специфичне циљеве, мере и пројекте по дефинисаним развојним приоритетима, који ће се кроз Стратегију реализовати у пракси.

Овим приказом обухваћена је друга фаза, односно *Платформа, циљеве и стубови стратегије*, која је приказана у шест поглавља, од којих се посебно издваја четворо поглавље, јер пружа највише информација о специфичним циљевима општине Лајковац из области пољопривреде и руралног развоја као и дефинисање мера и пројеката по развојним приоритетима.

У *првом поглављу*, Акционог плана за имплементацију стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011.-2015.године истраживачки тим даје **увод у акциони план.**

Друго поглавље представља **Визију пољопривреде и руралног развоја општине Лајковац за период до 2015. године**, где истраживачки тим обрађује основу по којој ће се дефинисати и реализовати стратешки циљеви Општине у области пољопривреде и руралног развоја, као и специфичне циљеве по дефинисаним развојним приоритетима.

Треће поглавље које обухвата **Стратешке циљеве општине у области пољопривреде и руралног развоја до 2015.године и дефинисање развојних приоритета**, истраживачки тим акценат ставља на дефинисању специфичних циљева, мера и пројеката у оквиру три развојна приоритета:

1. *Јачање конкурентности аграрног сектора на домаћем и иностраном тржишту;*
2. *Одрживо управљање природним ресурсима и заштита животне средине;*
3. *Унапређење квалитета живота руралног становништва и диверсификација руралне економије.*

Приоритети развоја одређују начин реализације стратешког циља, односно представљају инструменте стратешког циља Општине у области пољопривреде и руралног развоја до 2015. године.

Четврто поглавље је део који приказује **Специфичне циљеве Општине у области пољопривреде и руралног развоја и дефинисање мера и пројеката по развојним приоритетима**. Сходно томе, истраживачки тим детаљно износи правце будућег развоја у оквиру три дефинисана приоритета:

– *Први развојни приоритет* - јачање конкурентности аграрног сектора на домаћем и иностраном тржишту, као специфични циљ првог развојног приоритета акценат је стављен на јачање продуктивности, интензивности и тржишне ефикасности пољопривредне производње на развојно оријентисаним пољопривредним газдинствима, кроз већу примену знања и иновација у производима и пословним процесима.

– *Други развојни приоритет* – одрживо управљање природним ресурсима и заштита животне средине као специфични циљ другог развојног приоритета дефинише се: очување и континуирано унапређење квалитета животне средине кроз одрживо управљање природним ресурсима, стални мониторинг свих параметара животне средине и јачање еколошке свести грађана општине

– *Трећи развојни приоритет* - унапређење квалитета живота руралног становништва и диверсификација руралне економије као специфични циљ

трећег развојног приоритета дефинише се: побољшање услова и квалитета живота руралног становништва кроз унапређење физичке и друштвене инфраструктуре и већу диверсификацију економских активности на селу.

Из дефинисаних специфичних циљева I, II и III развојног приоритета произилазе **мере и пројекти**, који су усаглашени са Визијом Општине и стратешким циљем, а чија је реализација непосредно у функцији остваривања специфичног циља I, II и III развојног приоритета, а посредно у функцији остваривања стратешког циља одрживог руралног развоја општине Лајковац.

Пето поглавље обухвата **Потенцијалне изворе финансирања предложених развојних приоритета**. Сходно томе, обрађене су тематске области које се односе на планирање финансирања имплементације стратегије и информације о потенцијалним изворима финансирања, где спадају: Познати извори финансирања, Интернет и електронска пошта, као и Водич извора финансирања и дневне новине.

У оквиру *домаћих извора финансирања*, даје се преглед могућих извора финансирања који се односе на Средства буџета јединице локалне самоуправе, Добротворне манифестације, Приватно-јавно партнерство, Министарства Републике Србије, Фондови Републике Србије итд.

У оквиру *међународних извора финансирања*, даје се преглед могућих извора финансирања који се односе на фондове Европске Уније, као што су: Инструмент за претприступну помоћ (*Instrument for pre-accession assistance IPA*), Европски фонд за Балкан (*European Fund for the Balkans*) и Европска фондација за културу (*European Cultural Foundation*), као и на остале потенцијалне међународне изворе финансирања.

Шесто поглавље, **Имплементација стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја**, односи се на Надзор, који се заснива на два кључна елемента: информацији и систему прикупљања података, а чији је циљ да “успостави ефикасност имплементације и ресурса који се користе помоћу индикатора дефинисаних на одговарајућим нивоима”, и као крајњи резултат надзорног система приказује се Извештај о извршеном надзору.

У циљу приказивања свеукупног статуса имплементације, физички, финансијски и процедурални индикатори, приказани су на нивоу мера, где се идентификује тзв. Специфична *Листа мера у оквиру извршеног надзора*, тј. Извршена је подела према мерама које треба испунити да би се визија Стратегије остварила.

Дакле, може се рећи да је *друга фаза* „Акциони план за имплементацију стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја Лајковца у периоду 2011-2015. године”, дала визију развоја Општине у

Прикази књига/монографија

будућности, стратешки циљ Општине у области пољопривреде и руралног развоја, као и специфичне циљеве, мере и пројекте по дефинисаним развојним приоритетима, који ће се кроз Стратегију реализовати у пракси.

Адреса аутора:

Мр Арсић Славица
Институт за економику пољопривреде,
Волгина 15, 11060 Београд
e-mail: slavica_a@iep.bg.ac.rs

УПУТСТВО АУТОРИМА	INSTRUCTIONS TO AUTHORS
<p>Научни часопис ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИ-ВРЕДЕ (M24) објављује оригиналне научне радове, прегледне чланке, стручне радове, претходна саопштења, приказе књига и документе. Радови који се категоризују као научни морају имати две позитивне рецензије, према Стандардима МНС и Правилима Уредништва. Аутор је анониман за рецензента а рецензент је анониман за аутора рукописа. Рецензент аутономно вреднује рукопис и може дати позитивну рецензију, предложити дораду или дати негативну рецензију. Рукопис који је за дораду, редакција прослеђује аутору, уз текст анонимне рецензије. Негативно оцењен рукопис враћа се аутору, уз текст анонимне рецензије.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад припремити на рачунару, програм Word for Windows, фонт Times New Roman – ћирилица, size 11 - Наслов рада: центриран, size 12, bold; међунаслови: size 11, bold. - Име аутора: испод наслова, академско, односно научно звање, организација, седиште. - Абстракт/сажетак (до 150 речи) и кључне речи, испод имена аутора. - Називи и заглавља табела морају бити на српском и енглеском језику, size 11, center. - Обим рада: до 10 страница (укључујући табеле, графиконе и слике), формат А4, маргине: горе/доле 5.5, лево/десно 4.0, проред 1.0 (највише 18.000 знакова). - Литература (на крају рада, пре абстракта на енглеском): презиме и име аутора (година издања), <i>наслов рада</i>, издавач, место издања, број стране; азбучним редом према презимену аутора. - Абстракт (до 150 речи) и кључне речи, са насловом рада и адресом аутора на енглеском језику (фонт Times New Roman, латиница, size 11), после литературе. - На крају рада се наводи пуна адреса аутора, број телефона и Е-mail адреса. <p>Уз рад, обавезно доставити електронску и папирну верзију потписане Изјаве, на е-mail адресу:</p> <p>ekonomika.poljoprivrede@yahoo.com или milanrmilanovic@yahoo.com.</p> <p style="text-align: center;">ЕКОНОМИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ 11000 Београд, Волгина 15.</p>	<p>The scientific journal ECONOMICS OF AGRICULTURE (M24) publishes the original scientific papers, review papers, professional papers, preliminary statements, reviews of the books as well as the documents. The papers categorized as the scientific ones must have two positive reviews, according to the Standards of MSRS as well as the Editorship Rules. The author is anonymous for reviewers, while the reviewer is anonymous for the author of the manuscript. The reviewer autonomously evaluates the manuscript and he/she could give a positive review, suggests some finishing touches or give a negative review. The manuscript that has to be finishes off, has been submitted to the author by editorial board, together with the text of anonymous review. Negatively evaluated manuscript has been submitted to the author, together with the text of anonymous review.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paper has to be prepared on the computer, in Word for Windows, Times New Roman, in English, size 11. - Title of the Paper: centered, size 12, bold; sub-titles: 11, bold <i>italic</i>. - Name of Authors: under the title, academic, i.e. scientific degree, institution, location. - Abstract (maximum 150 words) and key words, under the author's name(s). - Titles and Headings of the Tables, size 11, center. - Length of Paper: maximum 10 pages (including tables, graphs and pictures), paper size A4, margins: header/footer 5.5, left/right 4.0, line spacing 1.0 (maximum 18,000 characters). - Literature (at the end of the paper, before an abstract in English): surname and name of the author(s) (year of publishing), <i>title of publication</i>, publisher, place of publishing, page number(s); in alphabetical order according to the author's surname. - Abstract (maximum 150 words) and Key words, together with title of the paper and address of author(s) Times New Roman, size 11, after Lit. - At the end of the paper it should be cited a full author's address, phone number and e-mail address. <p>The paper should be sent to the following</p> <p>e-mail address: ekonomika.poljoprivrede@yahoo.com or milanrmilanovic@yahoo.com.</p> <p style="text-align: center;">ECONOMICS OF AGRICULTURE 11000 Belgrade, Volgina 15.</p>